

Leerblad werkwoordspelling

Persoonsvorm tegenwoordige tijd

Alleen de stam

Wanneer je met een **ik-vorm** te maken hebt, schrijf je alleen de **stam**. Bij woorden die niet eindigen op een t-klank hoor je dat ook duidelijk:

ik *bel*, ik *dans*, ik *werk* etc.

Ook bij de woorden met een t-klank schrijf je alleen de **stam**, bijvoorbeeld: ik *vind*, ik *word*, ik *meld* etc.

Als er **je** of **jij** achter de **persoonsvorm** staat, schrijf je ook alleen de **stam**, bijvoorbeeld: *loop jij*, *werk je*, *word je*, *vind jij*.

Tenzij er nog iets achter *je* staat dat bij hetzelfde zinsdeel hoort, dan schrijf je **stam + t**, bijvoorbeeld: *loopt je* broertje, *wordt je* vader, *vindt je* vriendin.

Stam + t

Wanneer het om **iets** of **iemand anders** gaat schrijf je **stam + t**, bijvoorbeeld: hij *loopt*, Jan *belt*, Maaïke *vindt*, zij *wordt*.

Mocht je het toch nog lastig vinden, dan kan je altijd het woord *lopen* i.p.v. de persoonsvorm invullen in de zin. Hoor je dan een *t*, dan schrijf je ook de **stam + t**, bijvoorbeeld:

Els vin... haar docent wiskunde erg aardig.

Els loopt ..., ik hoor bij *lopen* een *t*, dus schrijf ik die ook op bij *vinden*, dus *Els vindt*.

Ik wor... volgende maand 15 jaar.

Ik loop..., ik hoor geen *t*, dus ik schrijf die ook niet bij *worden*, dus *ik word* (alleen de **stam**).

! Er wordt nooit zomaar een **-d** neergezet in de tegenwoordige tijd.

Je krijgt dus alleen **-dt** wanneer er een **-d** in de **stam** staat!

Het is dus OF alleen de **stam** OF **stam + t**.

Meervoud

Heb je te maken met een meervoudsvorm dan schrijf je het **hele werkwoord**, bijvoorbeeld *wij maken*, *zij worden*, *jullie vinden*.

Persoonsvorm verleden tijd

Stap 1

Het eerste wat je doet als je een persoonsvorm in de verleden tijd wil gaan schrijven, is kijken of je met een **sterk** of een **zwak** werkwoord te maken hebt.

Sterke werkwoorden

Het zit eigenlijk al in de naam, sterke werkwoorden veranderen **sterk** in de verleden tijd. Dit zijn woorden die je moet weten, hier zijn geen regels aan verbonden.

Voorbeelden van sterke werkwoorden zijn:

- lopen wordt *liepen*
- zwemmen wordt *zwommen*
- roepen wordt *riepen*
- klimmen wordt *klimmen*

Zwakke werkwoorden

Zwakke werkwoorden zijn de woorden waarvoor er regels gelden. Deze woorden veranderen niet heel erg als je ze van tijd verandert.

Voorbeelden van zwakke werkwoorden zijn:

- werken wordt *werkten*
- bellen wordt *belden*
- geloven wordt *geloofden*

Stap 2

Als je weet met wat voor een werkwoord je te maken hebt, kun je aan de slag. Een sterk werkwoord moet je gewoon weten, maar bij zwakke werkwoorden heb je met regels te maken die je dient te volgen.

Het is belangrijk dat je dan eerst de **stam** van het werkwoord opschrijft (!). De stam is de kortste vorm van het werkwoord, het is de **ik-vorm** in de tegenwoordige tijd.

Stap 3

Als je de stam hebt genoteerd, kijk je naar de **laatste letter**.

Je gaat dan kijken of de laatste letter van de stam *wel* of *niet* in 't **exkofschip** staat. De klinkers (dus de e, o en de i) tellen **niet** mee!

Stap 4

Stam + te(n)

Staat de laatste letter van de stam wel in 't **exkofschip** dan komt er - **te(n)** achter het werkwoord, bijvoorbeeld:

werkwoord: **dansen** stam: **dans**, de **s** staat in het 't kofschip, dus schrijf je **danste(n)**

Stam + de(n)

Staat de laatste letter van de stam niet in 't exkofschip dan komt er - **de(n)** achter het werkwoord, bijvoorbeeld:

werkwoord: **bellen** stam: **bel**, de **l** staat niet in 't exkofschip, dus schrijf je **belde(n)**

Let op! Het kan dus voorkomen dat woorden in de verleden tijd met dubbel -t of dubbel -d staan geschreven! Bij de volgende voorbeelden kun je zien wanneer dat het geval is;

werkwoord: **wachten** stam: **wacht**, de **t** staat in 't exkofschip, dus komt er nog een **t** bij: **wachtte(n)**

werkwoord: **praten** stam: **praat**, de **t** staat in 't exkofschip, dus komt er nog een **t** bij: **praatte(n)**

werkwoord: **melden** stam: **meld**, de **d** staat niet in 't exkofschip, dus komt er nog een **d** bij: **meldde(n)**

werkwoord: **branden** stam: **brand**, de **d** staat niet in 't exkofschip, dus komt er nog een **d** bij: **brandde(n)**

Dit komt alleen voor bij woorden die al een -t of -d in de stam hebben staan!

Belangrijk om te weten

te / de of ten / den?

Bij **enkelvoud** gebruik je alleen **te** en **de**.

Bij **meervoud** gebruik je **ten** en **den**, dat ben je als het goed is wel gewend. Lees de zin altijd helemaal om erachter te komen of je met enkelvoud of met meervoud te maken hebt!

Valse F en valse S

Er zijn woorden die een *valse f* of een *valse s* bevatten. Voorbeelden hiervan zijn woorden als:

beloven, geloven, verhuizen, verbazen, niezen, hoeven etc.

Deze woorden hebben in het hele werkwoord een **v** of een **z**, zoals je kan zien. Alleen in de **stam** van deze werkwoorden verandert die **v** in een **f** en die **z** verandert in een **s**. Dit noemen we **valse letters**.

In eerste instantie zou je dus zeggen dat je *beloof* in de verleden tijd met **-te** zou schrijven, maar omdat je te maken hebt met een *valse f*, komt er geen **-te**, maar juist **-de** achter!

De **v** en de **z** zitten namelijk niet in 't exkofschip, dus moet er **-de(n)** worden gebruikt.

Klinkers tellen niet mee in 't exkofschip

Het voltooid deelwoord

Als een werkwoord in de voltooid tijd staat, dan is iets al gebeurd. Iets is al **voltooid**. Deze **voltooid deelwoorden** staan heel vaak in combinatie met een vorm van de hulpwerkwoorden *hebben*, *zijn* en *worden* in de zin, bijvoorbeeld:

*Ik heb een appel **gegeten** of Ik ben naar het concert **geweest**.*

In de eerste zin is *heb* het hulpwerkwoord en het voltooid deelwoord is **gegeten**. In de tweede zin is *ben* het hulpwerkwoord en **geweest** is het voltooid deelwoord.

Het komt wel eens voor dat er geen hulpwerkwoord in de zin staat, bijvoorbeeld in de volgende zin:

*Hoe het met mij gaat? Heel goed: mijn toets **gehaald** en **geslaagd** voor mijn rijbewijs.*

In bovenstaande zin staan twee voltooid deelwoorden, maar er staan geen hulpwerkwoorden in de zin. Deze kan je er wel voor denken, kijk maar:

*Hoe het met mij gaat? Heel goed: (ik heb) mijn toets **gehaald** en (ik ben) **geslaagd** voor mijn rijbewijs.*

Spelling van het voltooid deelwoord

Om het voltooid deelwoord op de juiste wijze te schrijven maak je het woord **langer**. Voorbeelden hiervan zijn:

*Ik heb dat computerspel **gedownload**.*

Je zegt: het **gedownload**e spel, dus schrijf je gedownload met een -d.

*Dat plan is **geslaagd**.*

Je zegt: het **geslaag**d e plan, dus schrijf je geslaagd met een -d.

*Ik heb zijn leeftijd verkeerd **geschat**.*

Je zegt: de **geschat**t e leeftijd, dus schrijf je geschat met een -t.

*Marijn heeft het papier in de papierbak goed **aangedrukt**.*

Je zegt: **druk**t e aan, dus schrijf je gedrukt met een -t.